

# İMF'İNİN İSTİKRAR PROGRAMININ ALTERNATİFİ

Aydınlık Dergisi, 7 Aralık 1997

Yıldırım Koç

Uluslararası tekelci sermayenin sözcüsü ve beyni IMF, Türkiye'nin bağımsızlığını ortadan kaldırmaya dayatmalarına yine başladı. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 2 Aralık 1997 günü yaptığı toplantısında, bu konuda şu kararı aldı:

**“İMF'nin, ülkemizin bağımsızlığıyla ve halkımızın çıkarlarıyla bağdaşmayan şok tedbir önerileri, Başkanlar Kurulumuz tarafından reddedilmektedir. Sorunların çözümü, vergi kaçakçılığının, kaçak işçiliğin, yolsuzluğun ve haksız kazancın ve israfın önlenmesinden geçmektedir.”**

Türkiye'de birçok ekonomik sorunun kaynağı, kamu açıklarında yatmaktadır. Hükümetin uyguladığı politikalara bağlı olarak, bütçe açıkları, belediyelerin açıkları, KİT'lerin zararları, Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin görev zararları ve sosyal güvenlik kuruluşlarının açıkları, finanse edilmesi gereken önemli bir kamu açığı yaratmaktadır. Bu açıklara bazı kişiler “kara delikler” demektedir.

Bu açıkları kapatmanın yolları, borçlanma, para basma, özelleştirme, zam yapma, sosyal devleti yok etme veya vergilendirme.

Hükümetler yıllardır bu yollardan ilk 5'ine ağırlık vermektedir.

Bu açıklar nedeniyle iç ve dış borçlar sürekli olarak artmaktadır. İç borçlar 1989 yılında 42 trilyon lira düzeyindeyken, 1997 yılı sonunda 6 katrilyon liraya tırmanmıştır. Dış borçlar ise 1991 yılında 50 milyar dolarken, günümüzde 80 milyar dolar olmuştur. Bütçede faizlerin yükü 1981-1983 döneminde yüzde 6,2 iken, 1998 yılında yüzde 40'dır.

Hükümetler sürekli olarak para basmakta, kamu kesimi tarafından üretilen mallara ve sunulan hizmetlere sürekli olarak zam yapmaktadır. Özelleştirme uygulamalarının bir amacı gelir elde etmekken, diğer amaçlar, sosyal devleti yok etmek, işçileri sendikasıyla ilişkilendirmek, kırsal kesimde küçük üreticiliğin tasfiye sürecini hızlandırmak (Tekel, EBK, SEK, Yem San.), iktidarlara yakın belirli kesimleri daha da zenginleştirmektir.

Kamu açıklarının kamu harcamalarından tasarruf yoluyla küçültülmesi söz konusu olduğunda akla ilk gelen, sosyal devlet olma görevinden kaynaklanan hizmetlerdir.

İMF'nin dayatmalarında ağırlık özelleştirme ve sosyal devletin yok edilmesi doğrultusundadır. Öncelikle istenilen iki konu, hızlı bir özelleştirme ve sosyal güvenlik açıklarının sigortalıların hakları kısıtlanarak kapatılmasıdır. Özünde, geniş anlamıyla özelleştirme kavramı, sosyal devletin yok edilmesini ve bu sürecin bir parçası olan sosyal güvenlik sisteminin parçalanarak özel sigorta fonlarının ve özel sağlık hizmetinin hakim kılınmasını da içerdiğinden, IMF'nin temel talebinin özelleştirme aracılığıyla sermayenin hakimiyetini daha da pekiştirmek olduğu söylenebilir.

İMF'nin bu dayatmalarına karşı çıktığında sık sık görülen bir tavır, “başka ne yapabiliriz ki?” dir. TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun kararında yer alan öneriler, IMF dayatmalarının alternatifidir.

Günümüzde kayıt-dışı ekonominin boyutları konusunda farklı tahminler vardır. Ancak, resmi milli gelir rakamlarının yarısı kadar bir kayıt-dışı sektör bulunduğu tahminleri yaygındır. Vergi refonmu bile yapmadan, günümüzdeki sermaye ve servet yanlısı vergi düzenine müdahale edilmeden, yalnızca yürürlükteki yasaların gerektiği gibi uygulanmasıyla, kamu açıklarının önemli bir bölümünün kapatılması mümkündür. Ayrıca, herkesin geliri ve serveti ile orantılı

vergi vermesini sağlayacak ve vergi politikasını sosyal adaletin bir aracı olarak etkili bir biçimde kullanacak bir girişim, vergi gelirlerini daha da artıracaktır.

Kaçak işçiliğın önlenmesi, vergi ve sosyal güvenlik primi kaçağının önlenmesine büyük katkılarda bulunacaktır. Yapılan tahminlere göre, Türkiye'deki ücretlilerin yaklaşık yüzde 40 - 45'i kaçak olarak çalışmaktadır. Kaçak işçilerin sayısının 4,5 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Bu işçilerin asgari ücret üzerinden sigortalanmaları durumunda SSK'nın bir yıllık prim geliri 690 trilyon liradır. SSK'nın 1997 yılı açığı ise yalnızca 385 trilyon liradır. Ayrıca, kayıt-dışı ekonominin kayıt altına alınmasıyla SSK'ya eksik gün ve ücret bildirme uygulaması da engellenebilirse, SSK'nın "açık" diye bir sorunu kalmayacaktır.

Türkiye'de önemli miktarda yolsuzluk ve israf da vardır. Yolsuzluklar, kamu kaynaklarının yağmalanmasına yol açtığı gibi, köşe dönmece anlayışların yayılmasına da neden olmaktadır.

IMF'nin dayatmalarının alternatifi vardır. Çözüm, vergi kaçağının önlenmesi ve herkesin geliri ve serveti ile orantılı bir vergi ödemesinin sağlanması, kaçak işçiliğın önlenmesi, yolsuzlukların önlenmesi ve israfın önlenmesidir. Emperyalizme karşı ulusal alternatifin yaratılmasında çözüm ağırlıkla sınıfsaldır.